

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ ТА УТРИМАННЯ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ

Мокієнко Т.В., ст. викладач

Полтавська державна аграрна академія

У статті розглядається порядок нарахування та утримання єдиного соціального внеску, визначено позитивні та негативні аспекти його впровадження.

The article considers an order granting and maintenance of a unified social contribution, defined positive and negative aspects of its implementation.

Постановка проблеми. Соціальний захист населення гарантується законодавством, при цьому значна увага приділяється саме соціальному. Питання ефективної організації пенсійного та соціального страхування цікавлять усіх людей, оскільки воно стосується кожного з нас у певний період життя. Забезпечити належне фінансування виплат для людей пенсійного віку лише державними коштами стає дедалі важче усім країнам світу. У зв'язку із веденням єдиного соціального внеску, питання соціального страхування потребує подальшого вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням нарахування та сплати зборів на обов'язкове державне і пенсійне страхування присвячені праці В.П. Завгороднього, В.Я. Савченко, М.Я. Дем'яненка, Ф.Ф. Бутинця та ін. Проте і в монографіях, і в періодичних виданнях питання розрахунків з оплати праці і соціальних виплат, як правило, розглядаються окремо. Це вимагає наукового обґрунтування та розробки специфічного інструментарію та механізмів сплати єдиного соціального внеску в сучасних умовах господарювання.

Постановка завдання. Розглянути особливості нарахування та утримання єдиного соціального внеску, визначити позитивні та негативні сторони його впровадження.

Виклад основного матеріалу дослідження. З 2011 року набрав чинності Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Облік осіб, зазначених у частині першій статті 4 цього Закону, ведеться в порядку, встановленому Пенсійним фондом за погодженням з фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування. Взяття на облік осіб, зазначених у пункті 1 частини першої статті 4 цього Закону здійснюється Пенсійним фондом шляхом внесення відповідних відомостей до реєстру страхувальників. Розмір єдиного внеску для кожної категорії платників, визначених цим Законом, та пропорції його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування встановлюються з урахуванням того, що вони повинні забезпечувати застрахованим особам страхові виплати і соціальні послуги, передбачені законодавством про загальнообов'язкове державне соціальне страхування; фінансування заходів, спрямованих на профілактику страхових випадків; створення резерву коштів для забезпечення страхових виплат та надання соціальних по-

слуг застрахованим особам; покриття адміністративних витрат із забезпечення функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Відповідно до пункту 1 та пункту 7 розділу 3 ЄСВ нараховується для платників на суму нарахованої плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати. Статтею 1 регламентується максимальна база нарахування єдиного внеску, яка дорівнює сімнадцяти розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб. При цьому для внеску передбачено і мінімальний розмір, обчислений, виходячи з мінімальної зарплати, що діє в місяці, за який нараховують зарплату чи дохід. У Законі передбачений новий підхід, що буде застосовуватись до осіб, які:

- працюють у сільському господарстві;
- зайняті на сезонних роботах;
- виконують роботи (надають послуги) за договорами цивільно-правового характеру;
- осіб, яким після звільнення з роботи проведено нарахування з метою розподілу доходу, із якого сплачуються соціальні внески, для застосування максимальної величини та включення відповідних місяців до стажу.

Єдиний внесок для платників, зазначених у пункті 1 частини першої статті 4 Закону, встановлюється у відсотках до визначеної абзацом першим пункту 1 частини першої статті 7 цього Закону бази нарахування єдиного внеску (за винятком винагороди за цивільно-правовими договорами) відповідно до класів професійного ризику виробництва, до яких віднесено платників єдиного внеску, з урахуванням видів їх економічної діяльності. В залежності від класу професійного ризику відсоткова ставка за єдиним внеском коливається від 36,76% до 49,7%. Для бюджетних установ єдиний внесок встановлюється у розмірі 36,3 відсотка визначеної бази нарахування. Розглянемо більш детально ставки нарахування та утримання ЄСВ (табл. 1).

Та є одна особливість щодо сплати внесків, а саме: для кожного виду нарахувань сум єдиного внеску визначений окремий рахунок, на який проводиться перерахування, і тільки при перерахуванні коштів на відповідні рахунки можливе зарахування нарахованих сум єдиного внеску.

Також згідно з цим законом визначається порядок розподілу внесків до фондів соціального страхування в залежності від класу професійного ризику виробництва.

До переваг введення єдиного соціального внеску можна віднести:

–вигоду для роботодавців, бо немає потреби реєструватися у чотирьох державних соціальних фондах, сплачувати внески, подаючи в банк шість платіжних доручень на перечислення, подавати чотири звіти, вистоявати чотири черги для того, щоб здати ці звіти;

–єдину базу платників внеску, яка дасть змогу швидше виявляти порушників, зокрема тих, хто платить внески не до всіх фондів або не в повному обсязі;

– зростання надходжень до соціальних фондів, що дасть змогу збільшувати розміри страхових виплат, ввести в майбутньому, з використанням єдиної системи збирання внесків, другий рівень обов'язкового пенсійного страхування (накопичувальні рахунки) та обов'язкове медичне соціальне страхування.

Таблиця 1

Ставки нарахувань та утримань ЄСВ у розрізі платників

Платник	Ставка відсотку	
Для юридичних осіб усіх форм власності	Нарахування	
	Сума нарахованої заробітної плати за видами виплат	від 36,76% до 49,7%
	Сума оплати перших 5 днів лікарняних (за рахунок підприємства)	33,2%
	Доходи інвалідів:	
	- заробітна плата	8,41%
	- лікарняні	33,2%
	Утримання	
	Сума нарахованої заробітної плати за видами виплат (у тому числі інвалідів)	3,6%
	Сума оплати перших 5 днів тимчасової непрацездатності за кошти роботодавця	2%
Для підприємців фізичних осіб	Нарахування	
	Сума доходу (прибутку), отриманого від їх діяльності:	
	- обов'язково	34,7%
	- при добровільній участі у соціальному страхуванні від непрацездатності	36,6%
	- при добровільній участі у соціальному страхуванні від нещасного випадку	36,21%
	- при добровільній участі у соціальному страхуванні від непрацездатності та нещасного випадку	38,11%
	Утримання	
	Сума нарахованої заробітної плати за видами виплат	3,6%
Сума оплати перших 5 днів тимчасової непрацездатності за кошти роботодавця (лікарняні)	2%	
Фізичні особи з якими укладено цивільно правовий договір	Нарахування	
	Сума винагороди за виконання робіт	34,7%
	Утримання	
	Сума винагороди за виконання робіт	2,6%

Поряд із зазначеними перевагами існує ряд недоліків введення єдиного соціального внеску, а саме: утримання із заробітної плати не зменшились, прослідковується збільшення об'єму роботи та відповідальності за контролем сплати ЄСВ.

Висновки. Введення єдиного соціального внеску значно полегшує життя роботодавцям та підприємцям у частині адміністрування нарахування та сплати внесків на пенсійне та соціальне страхування. Проте, якщо зверну-

ти увагу на ставки, які встановлюються, наприклад, для підприємців на спрощеній системі оподаткування, то знову збільшується сума, яку підприємець повинен сплачувати щомісяця.

Єдиний соціальний внесок повинен бути сплачений не пізніше 20 числа місяця наступного за звітним. Роботодавці повинні сплачувати єдиний внесок під час кожної виплати заробітної плати. Сплата єдиного внеску відбувається шляхом перерахування коштів на відповідний банківський рахунок.

Література:

1. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 р. №1058-IV / [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

2. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 2464-VI від 08.07.2010 р. / [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

3. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням» від 18.01.2001 р. № 2240-III (зі змінами та доповненнями) / [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

4. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000 р. № 1533-III (зі змінами та доповненнями) / [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

5. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (зі змінами та доповненнями) / [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

6. Новосельська Л.І. Запровадження єдиного соціального внеску / Новосельська Л.І. / Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. - № 21.4. – С. 212 – 215.

7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) / [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

УДК 331.2

ОБОВ'ЯЗКОВІ УТРИМАННЯ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ: СКЛАД, РОЗМІР, ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ, ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ

Остапенко Т.М., к.е.н.

Полтавська державна аграрна академія

Наукова стаття присвячена розкриттю порядку здійснення утримань із заробітної плати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, податку на доходи фізичних осіб та відображення зазначеного в бухгалтерському обліку.

Scientific article is devoted opening of order of realization of maintenances from the fettlings of tax on the profits of physical persons, unique payment on obligatory state social security and reflection marked in a record-keeping.

Постановка проблеми. Зміни сучасності економіки України обумовили розробку та впровадження Податкового кодексу України, що вніс корективи до нормативно-правових актів з нарахування заробітної плати, нарахувань на неї та утримань з окресленого доходу працівників підприємства, та